

Mutor och jäv

Vi som är förtroendevalda eller anställda i Lunds kommun har dagligen kontakt med ett stort antal människor och företag. Vid dessa kontakter riskerar vi att utsättas för otillbörlig påverkan. Dessa riktlinjer är utarbetade som ett stöd för hur vi ska agera om vi erbjuds förmåner av olika slag från personer och företag som vi har kontakt med i våra arbeten. Målet är att ingen ens ska misstänkas för att ta emot mutor.

Vad som kan bedömas som muta kan variera från fall till fall. Ibland kan det vara svårt att tänka på att något man blir erbjuden faktiskt kan klassas som en muta. För att underlätta är det bra att alltid ställa sig följande frågor om man erbjuds något av en utomstående part:

- Är detta en förmån och varför erbjuds den mig?
- Finns det en koppling mellan förmånen och min tjänsteutövning?
- Hur är förmånen beskaffad och vad är den värd?
- Vilket inflytande har jag på min arbetsgivares relation med den som erbjuder förmånen?

Generellt sett kan man säga att en förmån endast är tillåten så länge den:

- har ett ringa värde
- ges öppet
- inte påverkar mottagaren i sin tjänsteutövning

Det kan ibland vara osäkert var gränsen mellan det tillåtna och det otillåtna går. Vid tveksamhet bör man tacka nej eller rådgöra med sin närmaste chef. Det är bra om man på ett öppet sätt berättar för såväl chefer som arbetskamrater om förmåner som man blir erbjuden. Om man inte känner sig bekväm med att berätta om en förmån som man överväger att ta emot kan man i princip utgå ifrån att den är otillbörlig.

Exempel

Nedan följer specifika exempel på hur vi i Lunds kommun bör agera i olika situationer. Tänk dock på att exemplen endast är tumregler.

Måltider

Vi låter oss inte bjudas på måltider av en leverantör eller entreprenör om måltiden inte har ett naturligt samband med arbetet och är av typen normal arbetslunch, i form av dagens rätt eller liknande. Måltiderna får inte förekomma för ofta.

Vid vissa tillfällen kan en anställd eller förtroendevald förväntas representera Lunds kommun, dess förvaltningar, bolag eller stiftelser i formella sammanhang. Det kan då vara nödvändigt att inta en mer generös inställning till måltidserbjudanden än vad som framgår ovan. Avstämning ska vid sådana tillfällen göras med närmsta chef eller motsvarande.

Visning av projekt, projekturer

Om en byggherre eller entreprenör vill visa ett relevant projekt och bjuda på en enklare måltid är detta normalt tillåtet. Vi tar inte emot resor eller hotellboende kopplat till sådan visning. Om visningen behövs i tjänsten bekostar Lunds kommun det efter godkännande av arbetsledaren.

Kundträffar

Om ett företag som Lunds kommun handlar med bjuder på en kundträff är det normalt tillåtet att delta om syftet med träffen är att utbyta information. Om det vid träffen förekommer viss underhållning och bjuds på enklare förtäring innebär inte det att kundträffen inte är tillåten att delta i. Det är dock viktigt att huvudsyftet är just informationsutbytet, inte nöje, och träffen får inte vara lyxbetonad. Om vi måste resa eller bo på hotell för att delta i kundträffen bekostar Lunds kommun det efter godkännande av arbetsledaren.

Studieresor, konferenser

Studieresor och konferenser som affärskontakter vill bjuda på tackar vi alltid nej till. Är det en studieresa eller konferens som det är viktigt för oss att delta i för att vi ska kunna fullgöra våra arbetsuppgifter står Lunds kommun för kostnaderna för konferensen samt resa, hotell och uppehälle efter sedvanligt godkännande av arbetsledaren. Det är givetvis inte acceptabelt att affärskontakten bekostar t ex uppgradering till ett dyrare hotellrum. Om det bjuds på enklare förtäring innebär inte det att studieresan eller konferensen blir en muta.

Gåvor

Generellt sett bör vi inte ta emot gåvor. Enklare gåvor av trivselkaraktär, t ex en enklare blomma, kakor, choklad eller liknande, kan accepteras även i andra situationer om det kan upplevas som stötande att avvisa gåvan. Gåvan ska då tas emot öppet och delas med övriga arbetskamrater, exempelvis i fikarummet, istället för att nyttjas privat. Kontanta gåvor kan under inga omständigheter accepteras. Personer som utövar myndighet, arbetar med upphandling eller inköp eller arbetar inom omsorgsområdet bör vara särskilt försiktiga med att ta emot gåvor.

Biljetter till idrottshändelser och övriga evenemang samt erbjudanden på fritiden

Att få gratisbiljetter (alternativt subventionerade biljetter) till olika evenemang är naturligtvis också en typ av gåva och ska behandlas på samma restriktiva sätt.

Undantag kan göras för personer inom kultur- och fritidsförvaltning, turistbyrå mm där det ingår som en del i arbetet att hålla sig ajour med kommunens nöjesutbud. Biljetterna måste då ställas till organisationen istället för till en enskild anställd och ansvarig chef fattar beslut om vem som ska delta.

Undantag kan också göras i sådana fall då en anställd eller förtroendevald besöker ett evenemang i egenskap av representant för Lunds kommun, dess förvaltningar, bolag eller stiftelser. Avstämning ska vid sådana tillfällen göras med närmsta chef eller motsvarande.

Andra erbjudanden man kan få på fritiden kan exempelvis vara resor, att låna en sommarstuga/segelbåt eller om aktiviteter som t.ex. golftävlingar. Denna typ av erbjudanden ska vi alltid tacka nej till. Att erbjudandet gäller under semester eller fritid hindrar inte att det kan betraktas som muta.

Rabatter, lån

Rabatter som inte erbjuds alla anställda i Lunds kommun eller inte är normala marknads-föringsåtgärder ska vi tacka nej till. Detsamma gäller naturligtvis även erbjudanden om lån. Vissa flygbolag utger, enligt vedertagen internationell praxis, rabatter eller liknande förmåner för visad kundtrohet. Alla rabatter som vi får i samband med tjänsteresor ska tillfalla arbetsgivaren.

Generella kommentarer

Riktlinjerna ovan gäller även om man lär känna en affärskontakt så väl att det blivit fråga om vänskap. Kravet är alltid detsamma, nämligen att vi ska uppträda sakligt och opartiskt.

Man behöver inte ha blivit påverkad av ett erbjudande för att det ska kunna bli mutbrott. Det räcker att man objektivt sett skulle kunna tänkas bli påverkad av förmånen.

Hur hanterar jag mutsituationer?

Alla försök till muta ska anmälas. Det är erbjudandet om muta som är olagligt, det krävs inte att mutan faktiskt överlämnats. Om du erbjuds en förmån som skulle kunna klassas som en muta bör du tacka nej och därefter kontakta din närmaste chef som beslutar om vidare åtgärder. Om du misstänker att mutor förekommer/förekommit på annan plats i organisationen bör även detta tas upp med din närmaste chef. Vid misstanke om mutor kan man även kontakta kommunkontorets administrativa chef.

Gällande lagstiftning

Sedan 1 juli 2012 finns lagreglerna om tagande och givande av muta i 10 kap. brottsbalken (BrB). De omfattar alla arbetstagare och uppdragstagare, oavsett om de är anställda i offentlig eller privat tjänst och oberoende av befattning eller anställningsform. Reglerna omfattar även förtroendevalda. Regler om åtal finns även i 20 kap. BrB och brottet tagande av otillbörlig förmån vid röstning finns i 17 kap. BrB. Mutbrott begås när en arbetstagare eller uppdragstagare för sin egen eller för någon annans räkning tar emot en muta eller annan otillbörlig förmån för sin tjänsteutövning. Att begära en muta eller att låta sig bli utlovad en muta är också ett brott. Något orsakssammanhang behöver inte finnas mellan förmånen och det sätt på vilket arbetstagaren utför sitt arbete (10 kap. 5 a § BrB). Straffet kan bli böter eller fängelse i upp till sex år.

Mer information

För ytterligare vägledning kan du följa nedanstående externa länkar:

Om mutor och jäv – vägledning för anställda i kommuner och landsting från SKR [↗](#)

Delta i en interaktiv utbildning om korruption på SKR:s webbplats [↗](#)

Gör SKR:s test där du får reflektera kring etiska dilemman i arbetet [↗](#)

Ta del av exempel på rättsfall på Institutet mot mutors webbplats [↗](#)

För vidare frågor kan du vända dig till någon av kommunjuristerna som nås via kommunens medborgarcenter.

Riktlinjer för mutor och korruption antogs av kommunstyrelsen 2014-09-03, § 228

Senast uppdaterat: 14 juli, 2022

Faktaansvarig: Oscar Arnell

Direktadress till denna sidan: <https://inloggad.lund.se/mutor>